Sotilaslakimies Marika Järvenpää

Helsinki 31.3.2026

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Hallituksen esitys 16/2026 eduskunnalle laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain, Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain ja poliisilain 1 luvun 10 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi poliisin hallinnosta annettua lakia, Poliisiammattikorkeakoulusta annettua lakia ja poliisilakia. Esitys sisältää säännökset poliisin reservin perustamisesta ja käyttöönotosta. Poliisin reservi muodostuisi poliisialan ammattikorkeakoulututkintoa suorittavista opiskelijoista ja poliisikoulutuksen saaneista henkilöistä, jotka eivät työskentele poliisina.

Kokonaisuutena esitys, jolla kehitetään ja parannetaan poliisin toimintamahdollisuuksia häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa, on myös Puolustusvoimien näkökulmasta kannatettava. Esitysluonnoksessa on tuotu asianmukaisesti esiin sopimisen ja koordinoinnin tarvetta Puolustusvoimien ja poliisin välillä molempien viranomaisten henkilöstötarpeiden turvaamiseksi, koska myös Puolustusvoimilla on tarvetta sijoittaa ja käyttää häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa poliisikoulutettua henkilöstöä.

Sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta annetun lain (89/2025, jäljempänä SKRTL) poikkeusoloja koskevassa 10 luvussa Puolustusvoimien reserviläisille on säädetty muun muassa tiettyjä rikostorjuntatehtäviin liittyviä toimivaltuuksia valmiuslain 3 §:n 1 ja 2 kohdan mukaisissa poikkeusoloissa sekä puolustustilalain tarkoittamassa puolustustilassa. Lisäksi SKRTL:n 14 luvun 175 ja 176 §:iä sovelletaan, kun tasavallan presidentti on päättänyt asevelvollisuuslain (1438/2007) 32 §:n 4 momentin nojalla kertausharjoituksesta tai 83 §:n nojalla ylimääräisestä palveluksesta. Myös sotilastiedustelulain (590/2019) 91 §:ssä on säädetty asevelvollisuuslain mukaisessa palveluksessa olevan reserviläisen toimivaltuuksista sotilastiedustelumenetelmien käytössä. Kyseisten lainkohtien tarkoittamissa tehtävissä toimivat reserviläiset ovat usein poliisikoulutettuja.

Puolustusvoimilla on tarve varmistaa riittävän, tarvittavan koulutuksen saaneen rikostorjuntatehtäviä hoitavan reservin saatavuus, mikä korostaa tarvetta poliisin ja puolustusvoimien yhteiselle suunnittelulle ja reservin henkilövarausten toimintatavoista sopimiselle, jotta molempien viranomaisten häiriötilanteiden ja poikkeusolojen kriittiset henkilöstötarpeet pystytään täyttämään kokonaisturvallisuuden kannalta parhaalla mahdollisella tavalla.

Esityksessä todetaan, että poliisiopiskelijoista ei tehdä asevelvollisuuslain (1438/2007) 89 §:n mukaista vapauttamisesitystä Puolustusvoimille. Poliisi ja Puolustusvoimat sopivat erillisellä sopimuksella, että poliisin reserviin ilmoittautuneet poliisiopiskelijat ovat varattuja poliisin reservin tehtäviin. Esityksessä tunnistetaan, että Puolustusvoimat tarvitsee jatkossakin reserviinsä myös poliisikoulutettua henkilöstöä SKRTL:ssa ja sotilastiedustelusta annetussa laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Esityksen mukaan valtaosa poliisin reservistä tulee kuitenkin muodostumaan poliisiopiskelijoista, ja edellä kuvatut Puolustusvoimien tehtävät ovat suurilta osin sellaisia, joihin poliisiopiskelijoita ei todennäköisesti voisi käyttää, sillä poliisiopiskelijat eivät ole saaneet täysimääräistä esitutkintakoulutusta. On mahdollista, että muualla työskenteleviä tai eläköityneitä poliiseja saatettaisiin käyttää joihinkin SKRTL:n tai sotilastiedustelulain mukaisiin tehtäviin, mutta osa tehtävistä on sellaisia, jotka edellyttävät tiettyä virka-asemaa tai erityiskoulutusta. Siten mahdollisen päällekkäisyyden näiden kahden viranomaisten reservitarpeiden osalta arvioidaan esityksessä muodostuvan erittäin pieneksi.

Marika Järvenpää
Sotilaslakimies
OTM, SM